

การมีส่วนร่วมของชุมชนและความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว

ภูหินลาดช่อฟ้า จังหวัดหนองบัวลำภู

Community Participation and Assessment the Tourist Attraction,

PhuHin Lad Cho Fah, Nongbualamphu Province

ธัญญาศิริ ระวีวรรณ¹ ลินจง โพชารี่² โอชญัญญา บัวธรรม³

Thanyasiri Rawiwan¹ Linjong Pocharee² Ochanya Buatham³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1)ศึกษาสภาพปัญหาและความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวภูหินลาดช่อฟ้า จังหวัดหนองบัวลำภู 2)ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวภูหินลาดช่อฟ้า จังหวัดหนองบัวลำภู โดยพิจารณาข้อมูล 2 ด้าน คือ 1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามองค์ประกอบมาตรฐานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มี 3 องค์ประกอบคือ 1)คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว 2)การพัฒนาการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 3)การบริหารจัดการ 2. การมีส่วนร่วมของชุมชนมี 4 ด้าน คือ 1) การริเริ่มการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 2)การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 3)การมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 4)การมีส่วนร่วมในการดำเนินการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ 1. กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวหน่วยงานของภาครัฐ อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู 2. กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจในตลาดโนนทัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู 3. ประชากรท้องถิ่นในตลาดโนนทัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ T-Test, การวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลวิจัยพบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามองค์ประกอบมาตรฐานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คือ ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และด้านการบริหารจัดการความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น ด้านการริเริ่มการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

โดยสรุป การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวภูหินลาดช่อฟ้า จังหวัดหนองบัวลำภู และยังคงได้รับการพัฒนาในเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักอย่างกว้างขวาง รวมถึงการ

¹นิสิตปริญญาโท คณะการจัดการท่องเที่ยวและการโรงแรม ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{2,3}อาจารย์คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master degree student of Arts , Faculty of Tourism and Hotel Management , Mahasarakham University

^{2,3} Lecturer, Faculty of Tourism and Hotel Management Mahasarakham University

พัฒนาสาธารณูปโภคให้เกิดความพร้อม เพื่อให้ชุมชนได้มีการสร้างงาน สร้างรายได้เพิ่มมากขึ้นและสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพื่อเป็นการวางแผนและกำหนดนโยบายในการจัดการสถานที่ท่องเที่ยวที่ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของชุมชน, ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว

Abstract

The purposes of this research were to study efficiency of examine PhuHin Lad Cho Fah's problems and readiness in Nongbualamphu province. Find out that how was the community participating with that's place, by choose 2 kinds of informations. 1. Developing tourist attraction follow the standard of Natural Developing tourist attraction had 3 elements 1) worth of tourist attraction. 2) Development of the Natural tourist attraction and Management 2. community participating had 4 elements; 1) conception to developing the tourist attraction 2) participating in planning and developing the tourist attraction 3) participating in processing of the tourist attraction and participating in processing of the tourist attraction and got a benefit from its. The population and sample was selects from the following 1) Populations that's concern about the development including the government of Mueng Nong Bua Lam Poo 2) A group of business man in Noon Tan districts Mueang Nongbualamphu and A citizen in Noon Tan districts Mueang Nongbualamphu by used a survey form to made a statistics and analyze by T-test, and Correlation Analysis

The result revealed that the Developing tourist attraction follow the standard of Natural Developing tourist attraction the most important and majority level is worth of tourist attraction, the development of the Natural tourist attraction and management are middle level. For the community participating the conception to developing the tourist attraction and participating in processing of the tourist attraction and got a benefit from its are in low level, The participating in planning and developing the tourist attraction and participating in processing of the tourist attraction are middle level.

Conclusion , The community participating in Pho Hin Lad Cho Fa's in Nong Bua Lam Poo province shall increase the development and support tourist information more over including develop a facility for tourist. This methods can increase job opportunity and income for local citizen and could make an information for developing a natural tourist attraction and can be tools for solve a problems of community participating and planning for all concern function.

Keywords: Community Participation, Assessment The Tourist Attraction

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้เป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทย จากสถิตินักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประมาณ 15 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2552 ถึงร้อยละ 12.63 และนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 25.02 (กรมการท่องเที่ยว, 2553) ทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวซึ่งการท่องเที่ยวนั้นเป็นแรงผลักดันให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น การส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญอย่างมากในการทำรายได้เข้าประเทศ เพื่อให้คนในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะให้ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจเป็นมูลค่าสูง และให้ประโยชน์แก่สังคมในหลายด้าน แต่ขณะเดียวกันการท่องเที่ยวที่เติบโตอย่างรวดเร็วมุ่งเน้นแต่ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจในระยะสั้น ขาดการควบคุม และการกำหนดทิศทางการพัฒนา ได้ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องพึงพาอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งในประเทศไทยมีสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ในขณะที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสื่อมโทรมในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ยังมีผลลบต่อเศรษฐกิจด้วย ประกอบกับความต้องการของประเทศในการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์ และกระแสโลกที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่าง

ยั่งยืน จึงก่อให้เกิดแรงกระตุ้นอย่างมากต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ ด้านความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวในการศึกษาเรียนรู้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงด้านความต้องการพัฒนาคน

จังหวัดหนองบัวลำภูเป็นจังหวัดหนึ่งในเขตพื้นที่ภาคอีสานที่ได้เปรียบในเชิงธรรมชาติและเป็นศูนย์กลางของการคมนาคม ซึ่งภูหินลาดช่อฟ้าเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติภูพานคำ ตั้งอยู่ที่ตำบลโนนทัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภูเป็นตำบลขนาดเล็กและมีลักษณะภูมิอากาศที่อยู่ศูนย์กลาง ระหว่างเขตหนาวของจังหวัดเลยและเขตร้อนของจังหวัดอุดรธานี เป็นเส้นทางในการเดินทางทำการค้าขาย ลักษณะภูมิประเทศอยู่ในเขตเทือกเขาภูพาน และมีเส้นทางหลวงหมายเลข 210 มีความอุดมสมบูรณ์และคงความเป็นธรรมชาติที่สวยงาม ลักษณะของหินจะเป็นหินทราย ที่มีลักษณะคล้ายกับภูหินร่องกล้าจังหวัดเพชรบูรณ์ หินทรายในบริเวณภูหินลาดช่อฟ้าถูกสายฝน ลม แสงแดด กัดกร่อนมานานหลายร้อยปี หินทรายเหล่านี้จึงมีความเหมือนสัตว์ต่างๆ ตามแต่จะจินตนาการ จากที่เป็นตำบลขนาดเล็กเริ่มมีการถางปลูกพืชเลี้ยงสัตว์และสร้างที่อยู่อาศัยแสดงให้เห็นว่าได้รับกระแสความเจริญด้านต่างๆ และแพร่กระจายไปสู่สังคมอื่นๆ อย่างไรก็ตามผู้คนที่ตำบลโนนทันยังคงเอกลักษณ์โดดเด่นในการรักษาธรรมชาติ และวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามที่ส่งมาจากบรรพบุรุษของชาวไทยอีสานไว้ได้อย่างเหนียวแน่นและน่าชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากการเข้าวัดปฏิบัติธรรมและยึดถือในฮีตสิบสองคองสิบสี่ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ที่มีความสะดวกเหมาะแก่การ

พัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นแนวทางที่ทำให้เกิดแนวความคิดการพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพื่อป้องกันผลกระทบตอสัตว์ป่า ของแหล่งท่องเที่ยวภูหินลาดช่อฟ้า แต่ยังคงขาดองค์ความรู้ในการรักษาระบบนิเวศทางธรรมชาติร่วมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ยังไม่เป็นลักษณะและรูปแบบการจัดการที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ไม่มีเจ้าภาพหลักในการจัดการ ในขณะที่แหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศสัตว์ป่า และการเรียนรู้การร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศแสดงความเป็นธรรมชาติอย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นจนก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนและสภาพแวดล้อม กิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชนที่คาดหวังคือ การร่วมคิด ร่วมศึกษา วางแผน ดำเนินการตัดสินใจ ควบคุมติดตามประเมินผลร่วมลงทุนและร่วมรับผลประโยชน์ ซึ่งสามารถดำเนินการโดยผ่านช่องทางทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลจากการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ทำให้มีการวางแผนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการเส้นทาง การไม่รบกวนสัตว์ป่า การจำกัดให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสม การวางแผนการจัดการกำจัดขยะมูลฝอยเพื่อให้เกิดความตระหนักร่วมกัน

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดหนองบัวลำภู นั้นถือว่ายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สาเหตุมาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน อีกทั้งยังขาดความรู้ทางด้านการจัดการและการบริหารงานในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทำให้สภาพของแหล่ง

ท่องเที่ยวมีความเสื่อมโทรมและขาดการดูแล ดังนั้นการนำมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเข้ามาประเมินและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยการใช้ชุมชนมองเห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเสี่ยงในการถูกทำลาย พัฒนาศักยภาพและมีการบริหารจัดการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการอนุรักษ์ไว้ให้ชนรุ่นหลังสืบต่อไป และให้ ภูหินลาดช่อฟ้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปีอย่างมีคุณภาพ เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ในประเทศไทยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวภูหินลาดช่อฟ้า จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวภูหินลาดช่อฟ้า จังหวัดหนองบัวลำภู
3. เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภูหินลาดช่อฟ้า จังหวัดหนองบัวลำภู

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

กลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในหน่วยงานภาครัฐ อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดหนองบัวลำภู 1 คน เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดหนองบัวลำภู 1 คน นายกเทศบาลตำบลโนนทัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู 1 คน

ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลโนนทัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู 3 คน ใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ประกอบการใน

ตำบลโนนทัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 6 คนโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประชากรท้องถิ่นในตำบลโนนทัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยใช้วิธีการสุ่มแบบตามสะดวก (Convenience Sampling Random) โดยใช้สูตรคำนวณประชากรกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling Random) (บุญชม ศรีสะอาด.2545) รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 213คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยมีลักษณะแบบตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ และอาชีพ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภูหินลาดช่อฟ้า จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 15 ข้อ จากหัวข้อหลักทั้งหมด 3ข้อ ได้แก่ 1. (ร้อยละ 56.8) อายุ 41 – 50 ปี (ร้อยละ 43.70) รองลงมา 31 – 40ปี (ร้อยละ 25.80) สถานภาพสมรส (ร้อยละ 77.90) รองลงมา สถานภาพอยู่ร้าง (ร้อยละ 10.30) ระดับการศึกษาสูงสุดสูงประถมศึกษา (53.10) รองลงมา มัธยมศึกษา (ร้อยละ 41.30) รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 7,000 (ร้อยละ 58.20) รองลงมา 7,000 – 10,000 (ร้อยละ 38.50) อาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 70.90) รองลงมา รับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 18.30) 2. การพัฒนาการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและ 3.การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ภูหินลาดช่อฟ้า จังหวัดหนองบัวลำภู

จำนวน 16ข้อ จากหัวข้อหลักทั้งหมด 3ข้อ ได้แก่ 1. การริเริ่มการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 2. การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 3. การดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและ 4. การดำเนินการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ โดยให้ผู้ทำ

แบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

แบบสอบถามได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3ท่าน และทดสอบความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) เท่ากับ 0.82

การเก็บข้อมูลวิจัยผู้วิจัยได้แจก

แบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง คือ 1. กลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาโครงการท่องเที่ยวในหน่วยงานภาครัฐ 2. ผู้ประกอบการในตำบลโนนทัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู 3. ประชากรท้องถิ่น ระหว่างวันที่ 23 -30 มีนาคม พ.ศ. 2557 จำนวน 213ชุด

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แจก

แบบสอบถามจำนวน 213ชุด และได้ตอบกลับจำนวน 213ชุดคิดเป็นร้อยละ 100หลังจากได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ จากนั้นตรวจสอบและให้คะแนนตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

ระดับความคิดเห็นมาก ให้ 4 คะแนน

ระดับความคิดเห็นปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ระดับความคิดเห็นน้อย ให้ 2 คะแนน

ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วย

เครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถาม โดย

ใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2545) ในการแปล

ความหมายค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00

หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50

หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50

หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50

หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50

หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ สถิติการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษา

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 56.8 อายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 43.70 สถานภาพสมรส ร้อยละ 77.90 ระดับการศึกษาสูงสุดสูงประถมศึกษา ร้อยละ 53.10 รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 7,000 ร้อยละ 58.20 อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 70.90

2. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.07 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ซึ่งเมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.56 รองลงมาได้แก่การพัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.13 และการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.51

3. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.34 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกรายด้าน เรื่องการวางแผนพัฒนา โดยมีค่าเฉลี่ย 2.52 รองลงมาได้แก่ เรื่องการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยมีค่าเฉลี่ย 2.41 เรื่องการริเริ่มการพัฒนา โดยมีค่าเฉลี่ย 2.22 และเรื่องการดำเนินการพัฒนา โดยมีค่าเฉลี่ย 2.20

4. จากการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กับการมีส่วนร่วมของชุมชน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

5. จากการเปรียบเทียบค่าความแตกต่างระหว่างการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กับการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน มีผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

สรุปผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของรัฐผู้ประกอบการ และประชากรท้องถิ่น อภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของรัฐผู้ประกอบการ และประชากรท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ภูหินลาดช่อฟ้า จังหวัดหนองบัวลำภู เรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามองค์ประกอบมาตรฐานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยภาพรวม คือ ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และด้านการบริหารจัดการความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายข้อ และเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยน้อยไปมาก พบว่า ด้าน

การเป็นแหล่งท่องเที่ยวขนาดใหญ่มีศักยภาพสูง
เหมาะต่อการอนุรักษ์ มากที่สุด รองลงมาคือ เป็น
แหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ และสิ่งสุดท้ายคือ เป็น
แหล่งท่องเที่ยวที่ธรรมชาติที่มีความโดดเด่น
เฉพาะตัว ซึ่งตรงกับสมประสงค์ อ่อนแสง (2551
: 188-191) ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาศักยภาพ
ของวัดจังหวัดมุกดาหารเพื่อการท่องเที่ยวทาง
วัฒนธรรมผลการวิจัยพบว่าจังหวัดมุกดาหารมี
ศักยภาพในการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพียงพอ
สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติและกิจกรรมเด่นที่มี
ลักษณะเฉพาะที่เน้นการปฏิบัติทางด้านจิตใจ
การศึกษาประวัติความเป็นมาศิลปกรรมเอกลักษณ์
ของท้องถิ่นการพักผ่อนหย่อนใจและการชม
ทัศนียภาพที่สวยงามรวมทั้งการรักษาสืบ
ทอดประเพณีท้องถิ่น

2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของรัฐ
ผู้ประกอบการ และประชากรท้องถิ่น มีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
จัดการแหล่งท่องเที่ยวภูหินลาดช่อฟ้า โดย
ภาพรวมและรายช้อย่อยอยู่ในระดับน้อย ซึ่งเมื่อ
แยกเป็นรายข้อและเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากค่ามาก
ไปน้อย พบว่า เรื่องการวางแผนพัฒนาแหล่ง
ท่องเที่ยว มากที่สุด รองลงมาคือ เรื่องการรับ
ผลประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และ
สุดท้ายคือ เรื่องการดำเนินการพัฒนาแหล่ง
ท่องเที่ยว สอดคล้องกับนายอำคา แสงงาม (2553
: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาศักยภาพทรัพยากรและการ
จัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชนเพื่อ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตทุ่งกุลาร้องไห้
ผลการวิจัยพบว่าประวัติการท่องเที่ยวมีการผลิต
เกลือที่บ่อน้ำชั้นสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย
ส่งผลให้ขอมเข้าไปสร้างชุมชนและสร้างภูในทุ่งกุลา
ร้องไห้เมื่อวัฒนธรรมขอมเสื่อมคนลาวเข้าไปอยู่

แทนที่เดิมของขอมได้ถือเอาภูเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์
เกิดเป็นประเพณีเฉพาะถิ่นปี 2510ประชาชน
อพยพเข้าไปอยู่ในทุ่งกุลาร้องไห้มากขึ้นและ
ยากจนรัฐเข้าไปพัฒนาและส่งเสริมให้ปลูกข้าวหอม
มะลิปี 2534

3. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของรัฐ
ผู้ประกอบการ และประชากรท้องถิ่น มีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน มี
ความสัมพันธ์กันกับความพร้อมแหล่งท่องเที่ยวภู
หินลาดช่อฟ้า จังหวัดหนองบัวลำภู ในทุกรายด้าน
แสดงให้เห็นถึงว่าชุมชนมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วม
ร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเนื่องจากชุมชน
ต้องช่วยกันดูแล รักษาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว
จึงจะทำให้การท่องเที่ยวประสบความสำเร็จได้
ซึ่งสอดคล้องกับชัยสิทธิ์ ดำรงวงศ์เจริญ (2550 :
90) ได้วิจัยการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิง
อนุรักษ์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษา
ภูผายนต์อำเภอภูพานจังหวัดสกลนครพบว่ามี
การวางแผนแบบมีส่วนร่วมและมีแผนปฏิบัติการที่จะ
ขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายโดย
ผู้นำด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีการฝึกอบรม
มัคคุเทศก์ให้แก่ชาวบ้านมีการเตรียมให้มีกิจกรรม
การแสดงด้านวัฒนธรรมแก่ผู้มาเยี่ยมชมและ
พักผ่อนหย่อนใจมีการปรับปรุงภูมิทัศน์

4. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของรัฐ
ผู้ประกอบการ และประชากรท้องถิ่น มีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนมี
ผลกระทบต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวภูหินลาด
ช่อฟ้า จังหวัดหนองบัวลำภู ในทุกรายด้าน แสดง
ให้เห็นว่า การพัฒนาในเรื่องการส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักอย่างกว้างขวาง
รวมถึงการพัฒนาสาธารณูปโภคให้เกิดความพร้อม

เพื่อให้ชุมชนได้มีการสร้างงาน สร้างรายได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพรพิมล ปาฐะเดชะ (2550 : 145-150) ได้วิจัยการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หมู่บ้านบ้านป่าสักงามตำบลวางเหนืออำเภอดอยสะเก็ดจังหวัดเชียงใหม่ผลการศึกษาพบว่าชุมชนมีการพัฒนาการในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบ้านพักมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนโดยแบ่งพัฒนาการตามช่วงของการเข้ามาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้และรูปแบบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบ้านพักมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก อ.ดร.ลินจง โพชารี ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อ.ดร.โอชัญญา บัณฑิตกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อ.ดร.อมร สุวรรณนิมิตร ประธานกรรมการสอบและ อ.ดร.ปรีดา ไชยา กรรมการสอบ

ขอขอบพระคุณศ.ดร.สมเกียรติ ภูวัฒน์ วิบูลย์ (ขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยตรวจเครื่องหมายการวิจัย)

ขอขอบคุณผู้ให้การช่วยเหลือสนับสนุนให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2553). *สรุปสถิติการท่องเที่ยวประเทศไทย ปี 2553*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- ชัยสิทธิ์ ดำรงวงศ์เจริญ. (2550). *การจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงอนุรักษ์โดยมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษาภูผายนต์ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ ศิลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: เพรส แอดน์ ดีไซน์.
- พรพิมล ปาฐะเดชะ. (2550 : 145-150). *การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หมู่บ้านป่าสักงาม ตำบลวางเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*.
- สมประสงค์ อ่อนแสง. (2551 : 188-191). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพของวัดจังหวัดมุกดาหารเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม*. วิทยานิพนธ์วัฒนธรรมศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- อำคา แสงงาม. (2553 : บทคัดย่อ). *การศึกษาศักยภาพทรัพยากรและการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ในเขตทุ่งกุลาร้องไห้*. วิทยานิพนธ์วัฒนธรรมศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม